

OAMENII REVOLUȚIEI

Coordonator: Ioana Ceașescu

București
2011

Redactor: Dumitru Roman
Corectura: Ioana Ceașescu / Dumitru Roman

© 2011 Editura IRRD București
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.
Tiparul: AUROPRINT București

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Oamenii revoluției / coord.: Ioana Ceașescu. - București :
Editura

Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989, 2011
ISBN 978-606-92847-4-2

I. Ceașescu, Ioana (coord.)

94(498)"1989.12"

ISBN 978-606-92847-4-2

Cuvânt înainte

Cele peste două decenii care au trecut de la memorabilele zile și nopți ale lui Decembrie 1989 nu i-au ajutat pe români să găsească răspunsuri definitive întrebărilor care continuă să frământă și să dezbină societatea. De ce a trebuit să moară oameni pentru ca un dictator să fie răsturnat de la putere? Ce a urmat sacrificiului din Decembrie 1989? Este România de astăzi așa cum au sperat cei de pe baricadele Revoluției? A fost înlocuită dictatura comunistă cu o societate cu adevărat liberă și democratică?

Sunt doar câteva din întrebările care, într-un fel sau altul, se vor regăsi și în paginile ce urmează, întrebări la care au fost invitați să răspundă mulți dintre cei pe care îi numim generic: Oamenii Revoluției.

Institutul Revoluției Române din Decembrie 1989, sub egida căruia apare această carte, a făcut eforturi, de-a lungul celor șapte ani de activitate și cercetare științifică, pentru a reuni laolaltă mărturiile celor care în decembrie 1989 au ieșit în stradă să-și ceară dreptul la libertate. Au fost colectate sute de documente, materiale audio, fotografii, înregistrări video, obiecte care au aparținut unor revoluționari și care se constituie într-o sursă unică – poate cea mai bogată colecție documentară din țară pe tema revoluției din 1989 – pe care specialiștii români și străini o au la îndemână.

Plecând de la premisa că mărturiile orale sunt esențiale pentru cercetarea istorică, cercetătorii IRRD au stat de vorbă cu numeroși *oameni ai Revoluției*, invitându-i să depună mărturie despre cele trăite atunci, să reconstituie atmosfera extraordinară din punctele fierbinți ale orașelor în care s-au aflat, fie că a fost vorba de Timișoara, Arad, Lugoj, Sibiu, Iași, Craiova, Constanța, București sau de alte localități care au intrat în mentalul colectiv sub denumirea de “Capitalele Revoluției”. În aceeași măsură au fost solicitați să depună mărturie despre acele momente dramatice și “oamenii în uniformă” – din Miliție, Securitate, Armată, Procuratură -, care cel puțin în prima parte a revoltei s-au aflat “de partea cealaltă a baricadei”. Este adevărat, unii nu au dat curs

invitației noastre; le-am respectat opțiunea. Cei mai mulți, însă, au socotit că este de datoria lor să depună mărturie, contribuind astfel nu numai la aflarea adevărului despre acest eveniment, ci și la scrierea corectă a istoriei.

După cum se știe, IRRD și-a propus, prin programul său de cercetare, să ofere românilor *Cartea de istorie* a Revoluției din Decembrie 1989. Lucrările editate până în prezent abordează aspectele principale ale regimurilor totalitare din Europa după venirea lui Mihail Gorbaciov la conducerea statului sovietic, implicațiile, pentru Răsăritul Europei, ale schimbului de generații de la Moscova, modificările în raporturile de putere Est-Vest și consecințele lor în țările Pactului de la Varșovia, încercările de rezistență ale românilor împotriva regimului dictatorial al lui Ceaușescu, evoluția formelor de exprimare a nemulțumirii populare de la manifestările individuale de protest la revoltă și revoluție, precum și evoluția societății românești după zilele însângerate din Decembrie 1989. Fără a intra în vreo polemică, IRRD încearcă să aducă argumente științifice în elucidarea controverselor. Este evident că despre un eveniment istoric de amploarea și importanța celui din decembrie 89 nu s-a spus încă totul, sunt întrebări care nu își găsesc încă răspunsuri – cum ar fi, bunăoară, aceea a teroriștilor – care dau apă la moară speculațiilor și acuzelor.

În condițiile în care, fie în presă, fie în lucrările publicate de-a lungul anilor, s-au emis tot felul de teorii despre “lovitura de stat”, fără a se aduce argumente credibile, însăși cercetarea istoriei recente s-a dovedit a fi destul de dificilă și complicată. Diversitatea opiniilor – firească și necesară în cercetarea istorică – nu are nimic comun sau mai bine zis n-ar trebui să aibă cu frustrările și nemulțumirile unora sau altora. A blama, a denigra nu înseamnă a aduce argumente, ci a te îndepărta de ele și de adevăr.

Cercetarea istoriei recente a țării noastre – în cazul de față a Revoluției din Decembrie 1989 – nu poate face abstracție de mărturiile orale ale celor care au trăit evenimentele iar unii dintre ei s-au aflat în miezul lor. Nu de puține ori, informații prețioase s-au putut obține datorită mărturiilor, firește cu condiția ca ele să fi fost sincere și corecte. Depinde, desigur, de măiestria cercetătorului de a discerne adevărul de minciună.

Chiar dacă au trecut mai bine de douăzeci de ani de la ridicarea românilor împotriva dictaturii, cititorul avizat în ceea ce privește istoria recentă a României va avea surpriza să găsească în paginile ce urmează informații inedite, experiențe personale și gânduri ale participanților care, cu trecerea anilor, s-au așezat sau, dimpotrivă, au accentuat, după cum se va vedea, sentimente dintre cele mai contradictorii.

În acest prim volum pe care îl supunem atenției cititorilor au fost incluse interviuri realizate de cercetătorii IRRD cu lideri de marcă ai Revoluției din Decembrie 1989, unii dintre ei fiind membri ai Colegiului Național al IRRD (Ion Iliescu, Lorin Fortuna, Emil Cico Dumitrescu, Claudiu Iordache, Cazimir Ionescu, Dumitru Mazilu, Alexandru Mironov, Sergiu Nicolaescu, Petre Roman, Răzvan Theodorescu, Gelu Voican Voiculescu, Dorel Vișan,), dar și cu alți fruntași ai Revoluției care au înfruntat forțele represiunii, au fost răniți sau arestați (Dumitru Dincă, Valentin Voicilă, Traian Orban, Spiridon Maria Cassian, Virgil Hosu). Un capitol special, intitulat “oameni în uniformă”, cuprinde interviuri cu generali și ofițeri (generalii în rezervă Mircea Chelaru, Iulian Medrea, Corneliu Pârcălăbescu, Iosif Rus, Niculae Spiroiu, Constantin Zeca, coloneii în rezervă Iordan Rădulescu, Liviu Verdeș, Ionel Boeru), care, în decembrie 1989, prin natura funcțiilor și gradelor pe care le aveau atunci, au fost implicați în evenimente, inclusiv în acțiunile de represiune sau care, după fuga cuplului Nicolae Ceaușescu, au jucat diverse roluri în procesul și execuția celor doi. Mărturiile lor sunt importante cel puțin pentru simplul fapt că ne ajută să înțelegem mai bine care a fost starea de spirit în rândurile forțelor de ordine trimise împotriva demonstranților, procesele de conștiință pe care și le-au făcut oamenii în uniformă atunci când au primit ordinul de a trage în manifestați, în fond, părinții și frații lor.

Precizăm că acest volum este parte dintr-o serie care va cuprinde și alte interviuri ale participanților, liderilor și martorilor, în efortul de recuperare a unei clipe de neimaginat până în 22 decembrie 1989.

Ioana Ceaușescu

Notă asupra ediției

Volumul de față cuprinde interviuri și convorbiri care au apărut, în ultimii ani, în revista *Caietele Revoluției*. Întrucât publicația Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989 este editată într-un tiraj restrâns, am considerat necesar să reluăm unele din aceste mărturii, adăugând multe altele, despre Revoluție într-o carte, înlesnind accesul unui public mai larg la cunoașterea lor.

Am optat pentru apariția interviurilor în ordinea publicării lor în *Caietele Revoluției*, grupându-le în două părți. Prima parte, intitulată *Oameni ai Revoluției*, cuprinde interviuri cu câțiva dintre protagoniștii evenimentelor din decembrie 1989; cea de-a doua, *Oameni în uniformă*, este alcătuită din interviuri cu generali și ofițeri superiori care s-au aflat în stradă în momente dificile ale vieții lor, de partea cealaltă a baricadei, respectiv a forțelor de represiune, sau au fost angrenați în acțiunile ce au urmat fugii lui Nicolae și Elena Ceaușescu.

Menționăm că alături de aceste mărturii am introdus, la final, un interviu cu analistul și publicistul maghiar Tamás Gáspár Miklós, originar din Transilvania, care, ca și alți publiciști, istorici și cercetători străini, abordează problematica revoluțiilor din Europa de Est ce au dus la prăbușirea sistemului totalitar și la instaurarea democrației, făcând aprecieri directe la adresa revoluției Române din Decembrie 1989.

Interviurile adunate în acest prim volum au fost realizate de un grup de colaboratori și cercetători ai IRRD – i-am numit pe Corneliu Vlad, Viorel Domenico, Emil Șimăndan, Constantin Corneanu și Dumitru Roman –, cărora, și pe această cale, le transmitem sincerele noastre mulțumiri.

Ioana Ceaușescu

1. Oameni ai Revoluției

Ion Iliescu: Revoluția este eminamente românească!

În 22 decembrie 1989, la câteva ore după fuga lui Nicolae Ceaușescu, are o primă intervenție la televiziune, unde salută înlăturarea dictatorului. La ora 17.00, din balconul de la CC, împreună cu alți revoluționari, se adresează mulțimii, arătând că procesul revoluționar început este ireversibil. Anunță constituirea Frontului Salvării Naționale. Seara târziu, în jurul orei 23.00, dă citire platformei-program, document intitulat Comunicatul către țară al Consiliului Frontului Salvării Naționale.

La 27 decembrie 1989, în prima ședință plenară a CFSN, Ion Iliescu este confirmat în funcția de președinte al CFSN. Este ales președinte al CPUN (februarie-mai 1990) și președinte al României 1990-1992, 1992-1996 și 2001-2004. Președinte al Colegiului Național al IRRD.

– Cum ne putem explica, domnule Ion Iliescu, noianul de interpretări asupra Revoluției române?

– Pe de o parte, sunt firești unele interpretări diferite, în funcție de locul și rolul pe care l-a avut fiecare în desfășurarea diferitelor evenimente. Factorul subiectiv este întotdeauna prezent în perceperea și evaluarea evenimentelor. Însă, factorul cel mai perturbator este cel politic. Imediat după decembrie 1989, s-au constituit partide politice de orientări diferite, care au intrat în climatul specific campaniei electorale pentru primele alegeri libere din mai 1990. În ciuda faptului că CFSN a arătat deschidere față de toate partidele nou apărute – inițial invitându-le chiar să-și desemneze reprezentanți în acest organism provizoriu al noii puteri de stat, iar la 1 februarie adoptând decizia comună cu reprezentanții celor 30 de partide constituite la data respectivă, de transformare a sa în CPUN (prin includerea reprezentanților partidelor și ai asociațiilor minorităților naționale) –, competiția electorală a alimentat o stare conflictuală, partidele aflate în opoziție dezvoltând o amplă activitate propagandistică împotriva FSN – constituit ca partid, aflat atunci la guvernare.

Printre mijloacele propagandistice adoptate în lupta electorală, s-a apelat și la denigrarea revoluției și a celor ce și-au asumat atunci responsabilități și riscuri.

Trist este că oameni care n-au cutezat, în niciun fel, să se manifeste împotriva dictaturii și care nu s-au remarcat cu nimic nici în zilele și nopțile fierbinți ale revoluției au devenit principalii clevetitori și contestatari.

Cum, pe bună dreptate, constata un analist maghiar, originar din Transilvania - Tamás Gáspár Miklós– într-un articol publicat în decembrie 2000 în revista “Életes Irodalom”, intitulat “Prietenilor mei români”: “*Autonegarea românească a făcut școală... voi, dragii mei prieteni (cu adresă la așa-zisa nonconformistă “intelectualitate română”), căroră nu v-au convenit consecințele politice ale revoluției, ați convins o lume întreagă că revoluția, de fapt, nici n-a avut loc, că a fost vorba de o scamatorie, de un miraj, de o halucinație, de o înșelătorie, de o jonglerie, reușind ca, prin tertipurile poetice ale mitologizării negative, să escamotați cea mai mare faptă istorică a poporului român, numai pentru faptul că, la fel ca în toate revoluțiile, a existat prea multă fanfaronadă, exagerare, pălăvrăgeală, prea mult haos.*”

În 1789, nici la Paris nu a fost altfel, la Bastilia abia dacă au fost găsiți câțiva deținuți, dar, cu toate acestea, instinctul politico-istoric al poporului francez nu permite să-i fie confiscată semnificația zilei de 14 iulie.

Noi, maghiarii, nu știm nici în ziua de azi cine a tras în octombrie 1956 în mulțimea adunată în Piața Kossuth, dar să încerce numai să pună cineva la îndoială existența glorioasei noastre revoluții din 1956!”

Sunt reflecții de bun simț ale unui om rațional, care apreciază pe bună dreptate importanța istorică a Revoluției Române din decembrie 1989, faptele de eroism și spiritul de sacrificiu ale românilor și care nu poate înțelege cum de pot români, intelectuali, să manifeste atâta lipsă de respect față de un asemenea moment unic din istoria noastră recentă. Pentru că, într-adevăr, această acțiune susținută, de discreditare a Revoluției Române și a celor ce și-au asumat toate riscurile și răspunderile necesare, atunci când era nevoie și de curaj, și de abnegație, și de spirit de sacrificiu, este o acțiune antinațională, care a adus și continuă să aducă daune imaginii României în lume.

– Credeți că, după 20 de ani, mai rămân „mistere” esențiale de lămurit, mai sunt secretizate elemente importante ce țin

de evenimentele din decembrie 1989? Ar putea ele prezenta într-o nouă lumină Revoluția?

– Întotdeauna rămân de clarificat diverse aspecte legate de un proces atât de amplu, produs în 1989, care a dus la prăbușirea unui sistem, pe scară internațională, cu particularități specifice fiecărei țări. Până și Revoluția Franceză, după 220 de ani, prezintă încă interes pentru noi studii și cercetări, dezvăluiri, din partea istoricilor. Însă, faptul fundamental îl constituie prăbușirea de sistem care a avut loc în 1989 și trecerea de la dictatură la democrație, de la monopolul unui partid la pluralism politic, la alegeri libere bazate pe competiție politică deschisă și la construirea unui stat de drept, cu separarea puterilor, iar în ce privește statutul cetățenilor – câștigarea libertății, a dreptului la exprimare, la organizare și opțiune liberă. Aceasta este esența unei revoluții, indiferent de modul în care se desfășoară.

Noi nu am avut șansa unei “revoluții de catifea” sau a unei alte căi de trecere pașnică de la dictatură la democrație – cum au avut celelalte țări vecine – datorită regimului opresiv instaurat de Ceaușescu, care a înăbușit din fașă orice încercare de critică socială. Singura cale posibilă pentru noi, în condițiile accentuării stării de nemulțumire din societate, a fost explozia socială și revolta populației – începută în Timișoara și finalizată la București, prin alungarea lui Ceaușescu. Revoluția noastră a fost rezultatul, deci, al unei acțiuni de esență populară, rezultat al revoltei spontane a cetățenilor, nu al unei conspirații, așa încât, orice informații cu caracter secret nu pot avea semnificație deosebită, care să schimbe cu ceva percepția celor petrecute. Obsesia maladivă cultivată de unii cu privire la dosarele secrete ale securității s-a dovedit o gogoriță.

– Istoria nu se face cu „dacă”, dar s-ar fi putut produce și altfel înlăturarea regimului Ceaușescu?

– Nu în condițiile existente la noi! Bulgarii au reușit înlăturarea lui Todor Jivkov de către participanții la o reuniune a Comitetului Central al Partidului Comunist. La noi, în noiembrie, după căderea zidului Berlinului, s-a ținut un congres al PCR, cu spectacolul binecunoscut de circ propagandistic; iar membrii Comitetului Politic Executiv au dovedit o lașitate slugarnică, rămânând alături de Ceaușescu, până în ultimele clipe din dimineața zilei de 22 decembrie. O lovitură de stat militară s-a dovedit, de asemenea, iluzorie, Securitatea reușind să anihileze orice acțiune pregătitoare. Orice acțiune de înlăturare a lui Ceaușescu înaintea

izbucnirii revoltei populare ar fi făcut posibilă, însă, evitarea pierderii de vieți omenești din decembrie 1989.

– *De ce au murit peste o mie de oameni în timpul Revoluției și de ce persistă obsedant acuza că echipa conducătoare a CFSN este răspunzătoare pentru morții de după 22 decembrie?*

– Acuzele proferate la adresa conducerii CFSN pentru morții de după 22 decembrie nu au niciun temei. Ele au o conotație eminentamente politică. Diversiunea armată, de esență teroristă, s-a declanșat în jurul orei 18.30, când încă nu se constituise nicio structură nouă de putere. Cei ce am inițiat constituirea CFSN abia lucram la documentul programatic. Încă nu-l finalizasem și încă nu dădusem expresie acestei noi structuri. Am fost întreruși de rafala declanșată, inclusiv asupra biroului în care lucram. Ne-am reunit târziu, în noapte, la sediul Televiziunii, unde am finalizat *Comunicatul către țară al CFSN*, menționând în final și 39 de nume de primi membri ai CFSN. Am lucrat în stare de asediu. S-a tras asupra noastră și când am trecut prin pasarela de legătură dintre blocul turn al administrației și clădirea studiourilor. Și, după aceea, toată noaptea am stat sub foc, la etajul XI, executat chiar și de un elicopter.

Deci, noi eram ținta acestei diversiuni armate, care viza, probabil, tocmai împiedicarea constituirii unei noi structuri de putere. Diversiunea armată era o acțiune întârziată, și după fuga dictatorului, a acelorași forțe care acționaseră pentru reprimarea revoltei populare.

– *Care a fost ponderea amestecului străin în desfășurarea evenimentelor?*

– Ponderea amestecului străin este nesemnificativă și se exagerează, în mod obsesiv, tot în scop și din rațiuni politice. O asemenea mișcare de masă, cum s-a declanșat la Timișoara și, apoi, în București și alte localități, nu poate fi inițiată de niște “agenți străini”. Mișcarea a fost eminentamente românească. Revoluția din decembrie aparține în întregime poporului român. Cei ce se străduiesc să vehiculeze tot felul de versiuni de manipulare a acestei mișcări de către agenți ai Moscovei, conștient sau inconștient, fac o operă antinațională. Se speculează pe tema unor legături telefonice sau a unor încercări de a solicita intervenția militară a rușilor. Sunt speculații care reflectă obsesii malade. Uniunea Sovietică, prin declarația oficială a lui Gorbaciov, a denunțat “doctrina Brejnev” și a afirmat clar că URSS nu mai intervine în treburile interne ale

altora. Nu a făcut-o nici în țări în care aveau trupe (Polonia, Cehoslovacia, RDG).

Nimeni nu a solicitat, de la noi, vreo intervenție din partea URSS. În schimb, SUA, prin intermediul ambadorului său la Moscova, Matlock, a sugerat conducerii sovietice, la 24 decembrie 1989, că nu ar avea nicio obiecție dacă URSS ar interveni militar în România, pentru a curma vărsarea de sânge. Răspunsul sovietic a fost dur, considerând aceasta o provocare. Sevardnadze a repetat că URSS a luat o decizie fermă în acest sens și că evenimentele din România îi privesc pe români. Gorbaciov, la rândul său, a repetat că nici nu li s-a cerut din partea românilor vreo intervenție, iar URSS a renunțat definitiv la doctrina Brejnev. Așa încât, toate speculațiile pe această temă sunt total lipsite de temei.

– *Inițial, Revoluția a fost anticomunistă sau anticeaușistă?*

– Mișcarea de protest a fost provocată de revolta populației față de privațiunile la care era supusă și față de cultul personalității deșănțat al lui Ceaușescu, radicalizându-se rapid ca o mișcare anti-sistem, concretizată în cerințe tot mai clare pentru libertate și demnitate, pentru democrație, pluralism politic, alegeri libere și stat de drept. Toate acestea s-au reflectat atât în programul revoluționar al *Frontului Democratic* de la Timișoara, din 21 decembrie 1989, al *Frontului Popular de la Iași*, din 14 decembrie 1989, și mai ales în programul în 10 puncte al Revoluției Române, cuprins în *Comunicatul către țară al CFSN*.

– *De ce nu a fost cooptat nici un revoluționar de la Timișoara în CFSN? De ce nu v-ați deplasat la Timișoara imediat după Revoluție?*

– În condițiile în care s-a născut CFSN, în noaptea de 22 decembrie, nu aveam nicio cale de comunicare, nici cu Timișoara, nici cu alte centre din țară. Cei 39 incluși pe listă erau, pe de o parte, câteva nume cunoscute de disidenți, vehiculate în emisiunile “Europei libere”, iar restul – dintre cei prezenți în momentul acela în acțiunile din sediul CC și de la Televiziune. De aceea, după prezentarea listei, am spus că ea rămâne deschisă, urmând să fie completată cu reprezentanți din județe, ceea ce s-a făcut la începutul lui ianuarie. Nu era vorba de subestimarea Timișoarei. Toate zilele care au urmat au fost foarte tensionate și nu mi-au permis să mă deplasez în țară.

– *Cum explicați faptul că, după ce generalul Stănculescu a fost înlocuit cu generalul Militaru, ați revenit la Stănculescu, deși știați, totuși, care a fost rolul lui la Timișoara?*

– Generalul Militaru nu l-a înlocuit pe generalul Stănculescu, ci a fost numit pe postul vacant de ministru, în urma sinuciderii generalului Milea și mai ales în urma constatării incapacității generalului Gușă de a stăpâni situația, în calitate sa de șef al Statului Major. Înlocuirea lui Militaru, care a intrat în conflict cu corpul ofițeresc din armată, cu generalul Stănculescu – în februarie 1990 – a fost necesară și s-a dovedit corectă, prin efectele sale benefice. Inițial, am avut ezitări, necunoscând cele petrecute la Timișoara. Și acum cred că generalul Stănculescu nu a fost implicat în reprimarea revoltei timișorenilor. Cel ce a executat ordinele lui Ceaușescu a fost generalul Gușă.

– *Ați acceptat cu greu execuția soților Ceaușescu? Din ce rațiuni?*

– În general, cred că ar fi fost de preferat să nu fi apelat la procesul și execuția soților Ceaușescu, în condițiile de atunci. Ar fi fost de preferat un proces politic, în condiții normale. Însă, în 24 decembrie, ne aflam într-o situație dramatică, provocată de diversiunea teroristă, soldată cu pierderi de vieți omenești, cu fiecare zi și fiecare oră care trecea. De aceea, am decis organizarea procesului de la Târgoviște, în condiții improvizate și pe baza legislației existente. Că decizia a fost corectă, s-a dovedit prin efecte: a doua zi s-au redus brusc și apoi au încetat acțiunile armate!

– *Cum apreciați activitatea asociațiilor de revoluționari și a liderilor acestora?*

– Asociațiile de revoluționari au fost mai active în primii ani după Revoluție, până la adoptarea Legii Recunoștinței. În ultimii ani s-a produs o diminuare a prezenței și activității lor, iar noii lideri se rezumă doar la acțiunile legate de înnoirea certificatelor de revoluționari. Unii s-au antrenat într-o acțiune nocivă, care a provocat sciziuni în rândul asociațiilor. Cred că ar fi benefică o acțiune de coagulare a rândurilor, care să asigure o prezență mai activă a asociațiilor de revoluționari, ca o parte activă a societății civile, în apărarea idealurilor Revoluției Române.

– *Câte din speranțele din 1989 au fost împlinite, ce mai urmează a fi împlinit?*

– Cel mai important rezultat al Revoluției, care a răspuns speranțelor din 1989, este câștigarea libertății – de exprimare, de organizare și de opțiuni -, dărâmarea dictaturii și construirea democrației, bazată pe pluralism politic și alegeri libere. Acestea trebuie, însă, consolidate. Este la fel de importantă consolidarea integrării noastre ca țară în structurile europene și euro-atlantice și dreptul

românilor la liberă circulație în Europa și în lume. Mai avem încă multe de făcut pentru consolidarea economiei, creșterea eficienței ei, în beneficiul tuturor, pentru eradicarea sărăciei, ameliorarea condițiilor de viață ale tuturor românilor și asigurarea de șanse egale tuturor – în special copiilor și tinerilor.

– *Până acum au apărut peste 400 de lucrări despre Revoluția Română. Considerați că istoricii au reușit să reflecte adevărul despre cele întâmplate în decembrie 1989? Care credeți că este datoria istoricilor în viitor?*

– Este un început bun, însă istoricii vor mai avea mult de lucru pentru a prezenta cât mai complet și mai veridic importanța Revoluției Române, esența și efectele ei asupra evoluției societății române.

– *Într-o definiție de dicționar, cum ați prezenta Revoluția Română?*

– Revoluția Română a fost parte dintr-un proces amplu de prăbușire a unui sistem social și politic, care a falimentat prin lipsa sa de performanță – atât în plan politic și economic, cât și prin respingerea sa de către cetățeni. Anul 1989 s-a înscris, astfel, ca un an revoluționar, care a schimbat fața lumii, a pus capăt războiului rece și a prezervat pacea lumii. Revoluția, în general, este un proces istoric care determină schimbări de esență în societate, în primul rând în ce privește sistemul politic. Pentru România, ca și pentru celelalte țări din centrul și estul Europei, aceasta a însemnat trecerea de la dictatură la democrație, de la monopolul unui partid și sistemul partid-stat spre pluralism politic, alegeri libere și construirea statului de drept, cu separarea puterilor în stat. Ea a însemnat mai ales, așa cum am mai spus, afirmarea drepturilor cetățenești, cucerirea libertății de gândire, de exprimare, de opțiuni politice și de organizare, dar și apărarea demnității umane.

Interviu realizat de Corneliu VLAD

(2009)